

9. Taqrizchilar:

I.Sirojiddinov - NamMQI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrası prof., i.f.n.
Z.Ikramov - O'zbekiston Respublikasi Xususiy/ashitirilgan korxonalar-gaa ko'maklashish va raqobati rivojlan-tirish Davlat qo'mitasi Namangan viloyati xududiy boshqarmasi boshlig'i

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

STASDIQLAYMAN"
Namangan muhandislik-
qurilish instituti rektori
prof. Sh. T. Ergashev
2024 yil

“KORPORATIV BOSHQARUV-2”

fanining

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:

400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi:

410 000 - Biznes va boshqaruv

Magistratura
mutaxassisligi:

70411601- Korporativ boshqaruv

Namangan – 2024

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
KB-21105	2024-2025	1	5
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek	5	
Fanning nomi	Auditoriya	Mustaqil	Jami yuklama
"Korporativ boshqaruv-2"	mas'ulotlari (soat)	ta'lim (soat)	(soat)
	Ma'ruza - 30	76	150
	Amaliy - 44		

I. Fanning mazmuni

Ushbu fan "Korporativ boshqaruv-2" deb nomlanib, unda korporatsiyalarni boshqarish tarkibi, O'zbekiston respublikasida korporativ boshqaruvni zamonaviy rivojlantirish sur'atlari, kompaniya amaliyotida korporativ boshqaruv standartlarini kiritishda rag'batlantirish masalalari, O'zbekiston Respublikasida o'z milliy korporativ boshqaruv modelini shakllantirish jarayonida sababli korporativ boshqaruvni tadbir etish va uni kelajakda istiqbolli rivojlantirish, aksiyadorlik jamiyatlarini xorijiy modellari joriy etishdagi muammolarini hal etish kabi jihatlar uchun muhimdir.

Fanning asosiy jihati bugungi kunda aksiyadorlik jamiyatlarining faoliyati keskin o'zgarib bormoqda. Turi mulk shakllariga asoslangan korxonalar amaliy faoliyat olib bormoqda, korporativ boshqaruvning vazifalari, tamoyillari va ijtimoiy-iqtisodiy mohiyatiga, korporatsiyalarning tashkiliy tarkibiga, korporativ boshqaruv tashkiliy tizimi xususiyatlari, kompaniyalar faoliyatini samarali tashkil qilishda korporativ boshqaruvning roli va mulkdorlarning huquqini himoyalashni, aksiyadorlik mulkini boshqarishda kuzatuv kengashining faoliyatiga, korporatsiyalarni boshqaruv organlari bilan munosabatlaridagi muammolarini o'rganishga alohida e'tibor qaratiladi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Korporativ boshqaruv nazariyasining evolyusiyasi

Korporativ boshqaruvni kelib chiqishining asosiy shartlari va sabablari. Neoklassik va institutsional yondashuvda korporativ boshqaruv nazariyasi: Korxonada nazariyasida zamonaviy korporatsiya tuzilishi; moliyalashtirish, mulkchilik, nazorat. Aksiyadorlarni manfaatdor tomonlari. Korporativ boshqaruvning zamonaviy rivojlanish nazariyasi.

2-mavzu. Davlat sektorida korporativ boshqaruv

Korporativ boshqaruvning davlat sektoridagi ahamiyati. Korporativ boshqaruv modellari va mamlakatlardagi xususiyatlari. Modellarning taqqoslamali tahlili: o'xshashliklari, farqlari, rivojlanish istiqbollari. Korporativ boshqaruvning xalqaro tamoyillari. Korporativ nazoratning shakllari va modellari.

3-mavzu. Davlat moliyaviy nazorati to'g'risidagi qonunlarda korporativ boshqaruvning huquqiy jihatlari.

Davlat moliyaviy nazorati "Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlarning huquqlarini ximoya qilish" to'g'risidagi qonun korporativ boshqaruvning huquqiy jihatlari. Davlat moliyaviy nazorati "Qimmatli qog'ozlar bozori" to'g'risidagi qonunda korporativ boshqaruvning huquqiy jihatlari.

4-mavzu. Korporativ boshqaruv: kuzatuv kengashi faoliyati (kuzatuv kengashi faoliyati muammolari va kamchiliklari)

Aksiyadorlik jamiyatlarida kuzatuv kengashining huquqiy asoslari. Kuzatuv kengashi boshqaruv mexanizmi. Kuzatuv kengashi huquqining asosiy elementlari. Kuzatuv kengashi faoliyati muammolari. Kuzatuv kengashi faoliyatining kamchiliklari. Kuzatuv kengashining boshqaruv me'yoriy xujjatlarga talablari va majburiyatlari.

5-mavzu. Korporativ boshqaruvning ichki hujjatlashtirish tizimi

Jamiyatning ustavi: ustav nizomi, ustavga kiritiladigan o'zgarishlar va qo'shimchalarni registratsiya qilish. Jamiyatning ichki hujjatlari. Taftish komissiyasi tug'risidagi Nizom. Filiallar va vakolatxonalar tug'risidagi Nizom.

6-mavzu. Korporativ boshqaruvning ichki hujjatlashtirish tizimida axborotni oshkora qilish

Axborotni oshkora qilish tartiblari. Axborotlar siyosati tug'risidagi Nizom. Dividend siyosati tug'risidagi Nizom. Risklarni boshqarish tug'risidagi Nizom. Kuzatuv kengashi tug'risidagi Nizom. Korporativ boshqaruv kodeksi. Korporativ etika kodeksi. Korporativ saytlar.

7-mavzu. Korporativ boshqaruvning vaziyatli jihatlari tahlil qilish.

Korporativ boshqaruv vaziyatini tahlil qilish. Institutsonal, intellektual vaziyat. Korporativ boshqaruvning strategik jihatlari tahlil qilish.

8-mavzu. Korporativ boshqaruv samaradorligini baholash mezonlari.

Mulkdorlar manfaatlarini ximoya qilish asosida korporativ boshqaruvning iqtisodiy samaradorligi. Iqtisodiy-statistik usullar. (Market Added Value, MVA). Kredit reytingi. Moody's baholash usullari. CORE-reytingning korporativ boshqaruv usullari, "RID-Ekspert RA", Standard & Poor's baholash usullari

9-mavzu. Korporativ boshqaruvning intellektual instrumentlari

Xokimiyat va aksiyadorlik jamiyatlari, yirik korporatsiyalar ommaviy axborot vositalari, reklama, texnologiyalar, ekologik vaziyatni global monitoring qilish tizimlari, maxsus qo'llab-quvvatlash tizimlaridan muvaffaqiyatli foydalanish. Qarorlarni qabul qilishni qo'llab quvvatlash, monitoring qilish asosida boshqaruv qarorlarini ishlab chiqishda jamiyatning keltirilgan ishlariga imkon beradigan ekspert tizimlari, vaziyat markazlari.

Korporativ boshqaruvni intellektual qo'llab-quvvatlash vositalari, mamlakat ichida amalga oshiriladigan yagona murakkab tarmoqli markaziy tizimning tarkibiy qismlari, bozorlar va global raqobatbardoshlikka erishish.

10-mavzu. Korporativ boshqaruvga ichki nazorat

Korporativ boshqaruv samaradorligini baholash mezonlari.

Mulkdorlar manfaatlarini ximoya qilish asosida korporativ boshqaruvning iqtisodiy samaradorligi.

Iqtisodiy-statistik usullar. (Market Added Value, MVA). Kredit reytingi.

Moody's baholash usullari. CORE-reytingning korporativ boshqaruv usullari, "RID-Ekspert RA", Standard & Poor's baholash usullari.

11-mavzu. Korporativ boshqaruvga ichki nazoratning xususiyatlari.

Korporativ boshqaruvning ichki xususiyatlari. Aksiyadorlarning manfaatlarini hisobga oladigan kompaniya boshqaruvining modeli. Korporativ boshqaruv aksiyadorlar va yuridik shaxsning va boshqaruv organlarining axloqsiz, adolatsiz, asossiz harakatlaridan himoya qilish.

12-mavzu. Korporativ boshqaruvga ichki nazorat
Korporativ boshqaruv organini tijorat sub'ekti va uning egalari manfaatlariga muvofiq harakat qildirish.

Ustav kapital.

Aksiyalar paketidagi ulushi.

Aksiyalar narxi buyicha prognozlar.

Aksiyalar bo'yicha daromadlarni (dividendlarni) boshqarish hujjatlari Ishitirokchining passiv pozitsiyasi.

Aksiyador o'z manfaatini bo'yicha bitimlar.

Kompaniyaning iqtisodiy faoliyatida axborotning shaffofligi va manfaatdor tomonlarning huquqlarini amalga oshirish imkoniyati.

13-mavzu. Aksiyadorlik jamiyatlarining dividend siyosati

Dividend siyosatini tartibga solishning xuquqiy-me'yoriy jihatlari.

Dividend siyosatini amalga oshirishda asosiy masalalar.

Dividend siyosatining natijaviy samarasi.

Dividend siyosatidan kapital bahosi mustaqilligi nazariyasi.

Kapital bahosiga dividend siyosatining ta'siri nazariyasi.

Dividend siyosati turlari.

Pul ko'rinishida to'lanadigan dividendlar.

14-mavzu. Aksiyalar ko'rinishida to'lanadigan dividendlar hisobi
Aksiyalar ko'rinishida to'lanadigan dividendlar hisobi.
Aksiyalarni bo'lish tartibi.
Aksiyadorlik jamiyatlari xo'jalik faoliyatiga dividend siyosatining ta'siri.

15-mavzu. Aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish va tugatish
Aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish
Aksiyadorlik jamiyatlarini tugatish tartibi

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. Korporativ boshqaruv nazariyasining evolyusiyasi

2-mavzu. Davlat sektorida korporativ boshqaruv

3-mavzu. Davlat moliyaviy nazorati to'g'risidagi qonunlarda korporativ boshqaruvning huquqiy jihatlari

4-mavzu. Korporativ boshqaruv: kuzatuv kengashi faoliyati

5-mavzu. Korporativ boshqaruv: kuzatuv kengashi faoliyati muammolari va kamchiliklari

6-mavzu. Korporativ boshqaruvning ichki hujjatlashtirish tizimi

7-mavzu. Korporativ boshqaruvning ichki hujjatlashtirish tizimida axborotni oshkora qilish

8-mavzu. Korporativ boshqaruvning vaziyatli jihatlarini tahlil qilish.

9-mavzu. Korporativ boshqaruv samaradorligini baholash mezonlari.

10-mavzu. Korporativ boshqaruvning intellektual instrumentlari

11-mavzu. Korporativ boshqaruvga ichki nazorat

12-mavzu. Korporativ boshqaruvga ichki nazoratning xususiyatlari

13-mavzu. Korporativ boshqaruvga ichki nazorat

14-mavzu. Aksiyadorlik jamiyatlarining dividend siyosati

15-mavzu. Aksiyalar ko'rinishida to'lanadigan dividendlar hisobi

16-mavzu. Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ madaniyat

17-mavzu. Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ madaniyatning konseptual modeli

18-mavzu. Korporativ boshqaruvning axloqiy jihatlari

19-mavzu. Korporativ boshqaruvda axloqiy munosabatlar

20-mavzu. Korporativ tuzilmalarda risklarni boshqarish va prognozlash

21-mavzu. Korporativ ijtimoiy mas'uliyat

22-mavzu. Aksiyadorlik jamiyatini qayta tashkil etish va tugatish

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Korporativ boshqaruvning modellari

2. Korporativ kodeksi

3. Korporativ boshqaruv va qimmatli qog'ozlar bilan bog'liqligi.

<p>4. Aksiyadorlik jamiyatlarini faoliyatini baholash</p> <p>5. Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsiya portfellarini boshqarish.</p> <p>6. Korporativ tuzilmalarning ichki hujjatlarini boshqarish.</p> <p>7. Korporativ tuzilmalar qimmatli qog'ozlari va ularning holati tahlili.</p> <p>8. Korporatsiyalar mulkchilik munosabatlarni tashkil qilish muammolari.</p> <p>9. Aksiyadorlik jamiyatlarida risklarni boshqarish.</p> <p>10. Aksiyadorlik jamiyatlarini dividend siyosati.</p> <p>11. Aksiyadorlik jamiyatlarida qarz munosabatlari</p> <p>12. Aksiyadorlik jamiyatlarini birlashtirish, qo'shish, tugatish masalalari</p> <p>13. Aksiyadorlik jamiyatlarini daromad va harajatlarni boshqarish</p> <p>14. Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsion loyihalarni boshqarish</p> <p>15. Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ madaniyat</p> <p>16. Aksiyadorlik jamiyatlarida o'z va qarz mablag'laridan foydalanish</p> <p>17. Aksiyadorlik jamiyatlarida debitorlik va kreditorlik qarzlarni boshqarish</p> <p>18. Korporativ boshqaruvning istiqbolida rivojlanirish</p> <p>19. Korporativ boshqaruv muammolari va yechimlari</p> <p>20. Korporativ boshqaruv organlari va mulkdorlar munosabatlari.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>	<p>3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korporativ boshqaruvning asosiy nazariyalari va modellarni tushuntirish; - korporativ boshqaruv tamoyillarini va mulkdorlarning huquqlarini himoyalashni hisobga olgan holda kompaniya faoliyatini aniqlash; - korporativ boshqaruv tamoyillari mexanizmini shakllantirish uchun qo'lay sharoitlarni ishlab chiqish; - korporativ boshqaruv tizimida kuzatuv kengashining vazifalari, roli va o'rnini aniqlash; - davlat ulushi mavjud korxonalarda korporativ boshqaruvning xususiyatlari o'rganish; - korporativ boshqaruvda horijiy tajribalarni qo'llash; - korporativ tizimlar va davlat organlari o'rtasidagi nizolarni yechish chizmasini tuzish; - aksiyadorlik jamiyatlarining ishlab chiqarishning iqtisodiy ko'rsatkichlarini tahlil qilishni amalga oshirish haqida fikr yuritish bo'yicha bilimlarga ega bo'lishi kerak.
---	--

<p>4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; • esse, tezis va maqolalar yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish; • jarayonli - yo'naldirilgan ta'lim; • muhokamalarda ishtirok etish; • kichik guruhlarda ishlash; • loyiha ishi bajarish; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni yechish; • so'rov o'tkazish. 	<p>5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.</p>	<p>6. I.O.Qosimov. "Raqobatbardoshlik va klaster". O'quv qo'llanma. "IQTISODIYOT" nashriyoti, 2019 yil, 356 bet.</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>1. Майкл Э. Портер, "О Конкуренции"; Гарвард. 2012 г.</p> <p>2. Владимир Квинт. Стратегическое управление и экономика на глобальном формирующемся рынке. Бизнес-Атлас, Нью-Йорк. Москва, 2012 г.</p> <p>3. Майкл Портер, Джим Коллинз, Роберт Каплан и др. «Стратегия. Harvard Business Review» —Альпина Паблишер. 2017 г.</p> <p>Internet saytlari</p> <p>1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.</p> <p>2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>3. www.mineconomy.uz (O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi)</p> <p>4. www.mehnat.uz (O'zbekiston Respublikasi Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligi)</p> <p>5. www.mf.uz (O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi)</p> <p>6. www.stat.uz (O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi)</p> <p>7. www.openinfo.uz (Moliya vazirligining korporativ boshqaruv yagona axborot portali)</p> <p>8. www.academy.uz (O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi)</p>	<p>7. Namangan muhandislik-qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p>	<p>8. Fan/modul uchun mas'ul: G'G'.Shermatov - NamMQI, "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrası dotsenti, i.f.n.</p>
---	--	---	---	--